

Pedagogisch beleidsplan

**STICHTING
PEUTERWERK**
LANDGRAAF

Inhoudsopgave	pagina
Inleiding	3
Deel 1 Uitgangspunten pedagogisch beleid	5
1.1 Missie	5
1.2 Visie	5
1.3 Strategische doelstellingen	5
1.4 Wet OKE en IKK	5
1.5 Algemene onderbouwing pedagogisch beleid	7
1.6 Pedagogische visie	7
Deel 2 Uitgangspunten om te komen tot goed pedagogisch handelen	9
2.1 Pedagogisch medewerkers	9
2.2 Vrijwilligers	9
2.3 Een algemeen toegankelijke voorschoolse voorziening	10
2.4 Stimulatie van peuters in hun brede ontwikkeling	10
2.5 Een professionele maatschappelijke organisatie voor Peuteropvang	11
2.6 Voor- en Vroegschoolse educatie	11
2.7 Het op systematische wijze volgen van de ontwikkeling van de peuter	12
2.8 Mentorschap	12
2.9 Koppelvorming tussen peuteropvang van Stichting Peuterwerk Landgraaf en de basisscholen van Movare	12
2.10 Zorgvuldige overdracht van peuteropvang naar basisschool	13
2.11 Veiligheid en gezondheid	14
2.12 Opleiding	14
2.13 Vierogenprincipe	14
2.14 Ouderparticipatie	15
Deel 3 Externe contacten met betrekking tot het pedagogisch beleid	16
3.1 Logopedie	16
3.2 Jeugd en Gezin Parkstad	16
3.3 Jeugdgezondheidszorg	16
3.4 Audiologisch centrum	17
3.5 Bibliotheek	17
3.6 Bureau Jeugdzorg	17
3.7 GGD	17

Pedagogisch beleidsplan Stichting Peuterwerk Landgraaf

Inleiding

Het peuteropvangwerk heeft vergeleken met het onderwijs een nog jonge geschiedenis. In de jaren 60 van de vorige eeuw zijn de eerste peuterspeelzalen opgezet door groepen moeders. Mede door de urbanisatie en o.a. de kleinere gezinnen brachten moeders hun kinderen van twee en drie jaar op die manier in contact met leeftijdsgenootjes. “Samen spelen” was bij de start van het peuterwerk dan ook het voornaamste doel. De peuterspeelzalen groeiden in een korte tijd uit naar algemene buurtvoorzieningen waardoor ook de invulling een breder doel kreeg. Naast “samen spelen” werd “signaleren” en “ondersteunen in ontwikkeling” belangrijk voor kinderen en opvoeders.

Het peuterwerk in Landgraaf heeft een soortgelijke ontwikkeling doorgemaakt. Tot 1990 georganiseerd in zes kleine organisaties met beroepskrachten en vrijwilligers in de buurten in de drie kernen van Landgraaf. In 1991 zijn alle peuterspeelzalen samen gegaan in de huidige Stichting Peuterwerk Landgraaf (SPL) en is de organisatie de weg ingeslagen van een professionele basisvoorziening in alle wijken van Landgraaf.

De gemeente Landgraaf heeft in de gemeentelijke verordening kinderopvang strikte voorwaarden gesteld aan het werk van SPL. Er bestaat een langdurige, solide subsidierelatie tussen de gemeente Landgraaf en SPL. De gemeente Landgraaf financiert de peuteropvang (sinds 1 januari 2017 heten de peuterspeelzalen peuteropvang) en doet dit sinds 2007 vanuit de Wet Maatschappelijke Voorziening (WMO). Tevens wordt de peuteropvang gefinancierd via de ouderbijdrage.

Het pedagogisch beleid van SPL berust al sinds lang op het uitgangspunt dat peuteropvang een professionele voorschoolse voorziening is waarin jonge kinderen in de leeftijd van 2 tot 4 jaar worden gestimuleerd en ondersteund in hun ontwikkeling. Dat gebeurt door het aanbieden van veelzijdige en passende speelmogelijkheden (samen spelend leren) en op voorschoolse educatie gerichte programma's. SPL laat zich daarin inspireren door lokaal en rijksbeleid in de bestrijding van onderwijsachterstanden.

In 2000 is de Regeling Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) in werking getreden. Voor SPL betekende dit bijscholing van de pedagogisch medewerkers, de actieve verwijzing van ouders en kinderen naar logopedische hulp en de invoering van intensieve taalstimuleringsprogramma's, zoals bij de methode Piramide.

Vanaf 2007 maakt de peuteropvang ook deel uit van de methodiek Speelplezier. Dit programma stelde SPL in staat om in 4 van de 8 peuteropvanggroepen methodische programma's op te zetten die gericht zijn op voorkomen en terugdringen van onderwijsachterstanden bij jonge kinderen.

Momenteel wordt er in 5 van de 8 peuteropvang gewerkt met de VVE methodiek Speelplezier.

Wat mag de lezer van dit pedagogisch beleidsplan verwachten? Hoe wil SPL de komende vier jaar, tegen de achtergrond van haar visie en missie, concreet gestalte geven aan haar pedagogisch beleid en met welke keten van organisaties kan SPL dit het best bereiken?

Vandaar dat u in deel 1 de uitgangspunten voor ons pedagogisch beleid vindt, gevolgd in deel 2 door een volgens ons geslaagde uitgangspunten te vertalen in de beschrijving van goed pedagogisch handelen.

In deel 3 gaan beschrijven wij de samenwerking met onze partners.

Deel 1 Uitgangspunten pedagogisch beleid

Er zijn een aantal uitgangspunten relevant voor het pedagogisch beleid van Stichting Peuterwerk Landgraaf. In de volgende paragrafen worden deze punten, zijnde de missie/visie, de strategische doelstellingen van SPL, de doelen vanuit de Wet Kinderopvang en Kwaliteitseisen Peuterspeelzalen (WKO) en de Wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang (IKK) nader toegelicht. Deze aspecten zijn vervolgens vertaald naar de pedagogische visie van SPL: “van samen spelen” naar “signaleren en ondersteunen in ontwikkeling”. De concretisering van het beleid wordt jaarlijks specifiek per locatie uitgewerkt in een pedagogisch werkplan

1.1 Missie 2015-2018

In 2014 is de missie/visie van SPL geherformuleerd in het strategisch plan 2015-2018. Deze nieuwe missie/visie is het kader voor het pedagogische beleid. SPL is een belangrijke schakel in de gezonde ontwikkeling van kind en gezin.

1.2 Visie 2015-2018

Bij SPL zorgen betrokken professionals voor een welkome basis dichtbij met speelse en educatieve groei.

1.3 Strategische doelstellingen

Ter concretisering van haar visie streeft SPL in de periode 2015-2018 de volgende drie strategische doelen na:

SPL is een actieve partner bij decentrale overheidstaken
SPL verbetert haar imago door samenwerking met partners
SPL verbetert de kwaliteit van haar personeel/management

1.4 Wet WKO en de wet IKK

Met de WKO van december 2013 beoogt het rijk om de kwaliteitseisen van de peuteropvang te harmoniseren met de kwaliteitseisen van de kinderopvang. Vanaf 1 januari 2018 is de wet IKK van kracht. In verband met de herijking en harmonisatie van enige kwaliteitseisen voor kinderopvang en peuteropvang, de innovatie van die kwaliteitseisen en het aanpassen van enige eisen aan de kwaliteit van voorschoolse educatie zijn wijzigingen aangebracht in de WKO. Voor peuteropvang gelden de volgende kwaliteitseisen waarop de GGD en de onderwijsinspectie jaarlijks controleren:

- Verantwoorde opvang wordt getoetst aan de inzet van personeel zowel kwalitatief als kwantitatief (opleidingseisen en groepsgrootte), de verantwoordelijkheidstoedeling (leidster kindratio) en het pedagogisch beleid.
- De leidster kindratio voor peuteropvang is één leidster op maximaal acht kinderen.
- Op iedere peuteropvanggroep moet tenminste twee beroepskrachten zijn met opleidingsniveau PW3 (of equivalent conform CAO welzijn). Er mogen maximaal 3 pedagogisch medewerkers aan een kind toegewezen worden. Naast “vaste gezichten” mogen andere pedagogisch medewerkers/oproepkrachten ingezet worden.
- De groepsgrootte is maximaal 16 kinderen per groep.

- De binnenruimte is 3,5 m² per kind (16 kinderen x 3,5 = 56m²) en ligt aangrenzend aan de buitenruimte die tenminste 3m² bruto per kind is.(eisen Convenant Kwaliteit Kinderopvang en Peuterpeuteropvanggroepen)
- Het personeel is in het bezit van een verklaring omtrent het gedrag (VOG).
- Er dient op iedere locatie tijdens de openingstijden minimaal een volwassene aanwezig te zijn die beschikt over een gecertificeerd “kinder-EHBO” diploma.
- Een digitale risico-inventarisatie Gezondheid en Veiligheid. .
- Mogelijkheid van de minister tot het stellen van regels over administratie, om zo nodig, monitoren mogelijk te maken
- Het hanteren van de wettelijke meldplicht bij Kindermishandeling en Huiselijk geweld.
- Informatieplicht aan ouders over beleid.
- Voorschriften over de voertaal.
- Instellen van een vorm van oudervertegenwoordiging (oudercommissie), inclusief klachtenregeling voor niet gesubsidieerde peuteropvang. De peuteropvang valt onder de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen.

SPL heeft de volgende belangrijke aspecten ten aanzien van de regeling “WKO” in separate documenten beschreven:

Wenbeleid: In het wenbeleid beschrijft SPL alle activiteiten tijdens de wenperiode van de kinderen met de daarbij behorende terugkoppeling naar ouders/verzorgers over de wenperiode.

Er wordt veel aandacht besteed aan de wenperiode. De taak van de pedagogisch medewerkster is het hartelijk en uitnodigend ontvangen van het nieuwe kindje en de ouder. Het is belangrijk om het vertrouwen van beiden te winnen, hun waarden en normen te respecteren. Het creëren van een open, prettige sfeer, de andere kinderen erbij betrekken, het kind laten voelen dat het welkom is. Het kind moet zich veilig en geborgen voelen voordat het vrij gaat spelen, onderzoeken en experimenteren. Belangrijke kaders zijn o.a. persoonlijke aandacht, groepsgericht werken met aandacht voor het persoonlijke individu, begeleiding bij het oplossen van conflicten en het aangeven van grenzen. Gestimuleerd door de pedagogisch medewerkster, die een voorbeeldfunctie heeft, zal het kind contact zoeken met andere kinderen. Begeleidt door de pedagogisch medewerkster zal het kind leren omgaan met verschillende emoties. Bij het gewenningsproces is het kijken en luisteren naar de kinderen heel belangrijk. Inspelen op taal en lichaamstaal betekent voor het kind dat het wordt begrepen, daardoor zal hij/zij zich sneller thuis voelen en een eigen plaatsje in de groep vinden. De pedagogisch medewerkster zorgt dat ze een goed contact met de ouder opbouwt. Geruststellende en gerichte informatie helpen bij het opbouwen van een goede relatie. Het zorgen voor rustmomenten tijdens voeding en/of verzorging is heel essentieel. Sommige kinderen hebben meer moeite met wennen dan andere, dit wordt met de ouder besproken. In goed overleg kan met de ouder geregeld worden dat het kind iets later wordt gebracht en/of iets eerder wordt opgehaald. De speeltijd wordt korter en het moment van afscheid rustiger.

Om de rust in de groep te behouden en in het belang van het kind worden de breng- en haaltijden zo snel mogelijk en zodra het toelaat weer omgezet naar de normale tijden.

Calamiteiten/ontruimingsplan: calamiteiten zijn onverwachte en veelal heftige gebeurtenissen die zeer ingrijpend zijn voor de aanwezige kinderen en personeel op een kinderopvanglocatie. In dit calamiteitenplan is de wijze waarop wij omgaan met calamiteiten veroorzaakt door brand, bommelding en overige externe zaken beschreven.

Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk geweld

Kindermishandeling is elke vorm van bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders, pedagogisch medewerkers of andere personen ten opzichte van de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat. Hieronder vallen ook verwaarlozing en onthouden van essentiële hulp, medische zorg en onderwijs en het getuige zijn van huiselijk geweld. Vormen van kindermishandeling kunnen zijn: lichamelijke mishandeling, lichamelijke verwaarlozing, emotionele mishandeling en emotionele verwaarlozing. In een separate werkinstructie beschrijft SPL hoe te handelen..

1.5 Algemene onderbouwing pedagogisch beleid

Voor de algemene onderbouwing kiest SPL voor de volgende vier opvoedingsdoelen, die overeenkomen met de Wet Kinderopvang ¹:

- 1. Kinderen de gelegenheid geven tot het ontwikkelen van een emotionele veiligheid en geborgenheid bieden;*
- 2. Kinderen gelegenheid geven tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties;*
- 3. Kinderen de gelegenheid geven tot het ontwikkelen van sociale competenties;*
- 4. Kinderen de kans geven om zich waarden en normen, de “cultuur van de samenleving” eigen te maken.*

Bovenstaande doelen vormden eerder al de grondslag voor de Wet Kinderopvang uit 2005. De vier opvoedingsdoelen worden ook door SPL volledig onderschreven voor kinderen van 2 tot 4 jaar. Dat blijkt uit onderstaande pedagogische visie.

1.6 Pedagogische visie: van “samen spelen” naar “signaleren en ondersteunen in ontwikkeling”.

De ontwikkeling van het kind staat bij SPL centraal. Ieder kind heeft de drang zich te ontwikkelen en doet dat op zijn eigen manier en tempo op basis van aanleg en temperament.

De pedagogisch medewerkers van SPL onderkennen wat een kind zelf kan, tonen respect voor wat het nog niet kan en haken in op de leergierigheid. Zij staan open voor de gevoelens van het kind en proberen deze te begrijpen. Zodoende kunnen zij hier adequaat op ingaan (*doel 1: emotionele competentie*).

¹ J.M.A Riksen-Walraven (2000).

De kinderen worden op een professionele handelwijze begeleid door de pedagogisch medewerkers. De eigenheid en de mogelijkheden van elk kind krijgen een plaats binnen de grenzen van de groep, de beschikbare ruimte en het spelmateriaal. Door het gericht en stapsgewijs aanbieden van spel/ontwikkelingsmateriaal in een uitdagende en vertrouwde omgeving, wordt de ontwikkeling van het kind gestimuleerd en ontplooid (*doel 2: persoonlijke competentie*).

Binnen de peuteropvang van SPL krijgen de kinderen volop de mogelijkheid om in contact te komen met volwassenen en leeftijdsgenootjes, waarmee ze een relatie kunnen aangaan en leren samen te spelen (*doel 3: sociale competentie*).

Ontwikkelen betekent ook grenzen stellen: De pedagogisch medewerkers leren de kinderen wat wel en wat niet kan binnen de grenzen van de groep en de beschikbare ruimte. Hierbij is van belang goed te kijken en luisteren naar de kinderen zodat duidelijk wordt wat zij wel en wat zij niet kunnen (*doel 4: waarden en normen*).

De kernopdracht vanuit de peuteropvang: het creëren van optimale ontwikkelingskansen voor alle kinderen in de leeftijd van 2-4 jaar door het aanbieden van veelzijdige en passende speelmogelijkheden. Dit op een zodanige wijze dat kinderen de gelegenheid krijgen zich te ontwikkelen door hun eigen talenten en zij de mogelijkheden leren gebruiken en benutten. Deze kernopdracht maakt deel uit van een sluitende aanpak op het basisonderwijs. De doorgaande lijn wordt gewaarborgd door observatielijsten die een keer per jaar worden ingevuld. De observaties worden met de ouders besproken. Met toestemming van de ouders worden deze observatielijsten doorgegeven aan de basisschool die het kind gaat bezoeken. (zie 2.7). Voor de volgende stap in de doorgaande ontwikkelingslijn is een sluitende aanpak voor 0- tot 6-jarige kinderen van belang. Een goede zorgvuldige overdracht maakt deel uit van deze doorgaande lijn.

SPL wil voor haar deel in deze doorgaande ontwikkelingslijn een veilige en vertrouwde speelomgeving creëren waarin kinderen zich prettig voelen. Zo krijgen ze vertrouwen in hun eigen kunnen en leren zij voor zichzelf op te komen. Ook ontwikkelen zij op deze manier respect voor zichzelf en voor de anderen, zodat ze zelfstandig en sociaal vaardig worden en ze een positief zelfbeeld kunnen ontwikkelen. (*doel:2 persoonlijke competenties*)

Tevens heeft de peuteropvang een gedeelde verantwoordelijkheid in de opvoeding tijdens de openingsuren. Als basis voor de ontwikkeling is een sfeer van veiligheid en vertrouwen nodig. De omgeving moet tegemoet komen aan de behoefte om ervaringen op te doen en pedagogisch medewerkers hebben de taak kinderen daarin te stimuleren en te begeleiden.

SPL maakt geen keuze voor een bepaalde levensbeschouwelijke stroming. De peuteropvang is toegankelijk voor alle kinderen, ouders/verzorgers, ongeacht hun Godsdiens- of levensovertuiging.

Deel 2 Pedagogisch handelen

Op basis van de in deel 1 beschreven uitgangspunten kan worden geconcludeerd dat peuteropvang meer is dan “het spelen met en zorgen voor kinderen”. SPL staat voor het ontwikkelen van kinderen van 2-4 jaar in de breedste zin van het woord. Dit uit zich onder meer in: een veilige inrichting van binnen en buitenspeelruimtes, het gebruik van materialen en de dagindeling. De activiteiten met kinderen zijn erop gericht dat kinderen zich goed voelen in de peuteropvang. Niet alleen omdat er goed voor hen wordt gezorgd, maar ook omdat ze telkens nieuwe dingen krijgen aangereikt (*doel 2: persoonlijke competenties*). Het streven is dan ook dat pedagogisch handelen een basiskwaliteit is voor iedereen, die herkenbaar en hanteerbaar is en die voor het kind een meerwaarde heeft. Dit betekent dat de pedagogisch medewerkers als medeopvoeders niet alleen verantwoordelijk zijn dat kinderen veilig en onbezorgd met elkaar kunnen spelen (*doel 1 en doel 3: sociale/emotionele competentie*) en dat voor een natje en een droogje wordt gezorgd, maar vooral dat zijzelf als opvoeder alle capaciteiten die in hun persoon aanwezig zijn gebruiken om kinderen te helpen en te stimuleren in hun groei naar democratische burgers (*doel 4: normen en waarden*). Dit pedagogisch handelen is een proces dat in gezamenlijkheid met de leidinggevende, collega's en ouders wordt ontwikkeld, maar nooit af is! Het pedagogisch handelen is per locatie beschreven in het pedagogisch werkplan. Ook worden de strategische doelstellingen verder uitgewerkt in de werkplannen per locatie. Deze werkplannen worden jaarlijks binnen het betreffende team geëvalueerd en opnieuw vastgesteld. Ouders kunnen deze werkplannen inzien. Om het proces inzichtelijk te maken is het opstellen van een goede planning van pedagogische activiteiten en pedagogische handelwijze. Hierbij zijn een aantal aspecten verplicht vanuit de WKO en de wet IKK (zie 1.4) belangrijk en heeft SPL nog specifieke aspecten toegevoegd vanuit haar pedagogische visie (zie 1.6).

2.1 Pedagogische medewerkers

In de pedagogische visie van SPL mag ieder kind zich ontwikkelen op zijn eigen manier en tempo op basis van aanleg en temperament. Begeleiding door de pedagogisch medewerker en het afstemmen van materiaal per kind zijn hierbij van essentieel belang. Dat betekent dat de pedagogische kwaliteit uiteindelijk tot stand komt op de werkvloer in de relatie tussen kinderen en pedagogisch medewerkers onderling. Daartoe dienen de pedagogisch medewerkers over bepaalde kwaliteiten te beschikken. Zij dienen in staat te zijn een visie te verwoorden met betrekking tot het opvoeden van kinderen in groepsverband en met betrekking tot het individuele kind. Deze visie moet aansluiten bij de pedagogische visie van SPL en komt tot uiting in het dagelijks functioneren en in het pedagogisch werkplan van elke locatie afzonderlijk. De pedagogisch medewerkers vertalen het beleid naar de praktijk, denken mee en signaleren.

De voertaal die de pedagogisch medewerkers binnen SPL hanteren is de Nederlandse taal (voor de VVE-zalen spreektaal niveau 3F)

2.2 Vrijwilligers en stagiaires

Bij Stichting Peuterwerk Landgraaf (SPL) kunnen de locaties gebruik maken van vrijwilligers. De vrijwilligers assisteren en ondersteunen de pedagogisch medewerkers bij het uitvoeren van hun taken. Zij worden echter nooit formatief ingezet maar altijd boventallig. Van de vrijwilligers wordt verwacht dat ze op een professionele manier meedraaien in de groep op vaste dagen en op vaste tijden..

In een organisatie waar vrijwilligers werken is het belangrijk om afspraken te maken. Het doel van die afspraken is een duidelijke en eerlijke samenwerking. Je weet dan wat er van elkaar verwacht kan worden en kunt elkaar aanspreken op hetgeen je afgesproken hebt. Afspraken op papier geven minder misverstanden dan mondelinge afspraken. Deze afspraken zijn vastgelegd in het vrijwilligersbeleid. Bij sommige peuteropvang worden pedagogisch medewerkers ondersteund door ROC stagiaires die worden opgeleid tot pedagogisch medewerker niveau 3 of 4. Op enkele peuteropvang locaties wordt gewerkt met maatschappelijke stagiaires. Alle vrijwilligers en ROC stagiaires hebben een geldig VOG dat is afgegeven vóór één maart 2013 en niet ouder dan twee jaar. Maatschappelijke stagiaires die totaal minder dan 60 uur werken hoeven geen VOG.

2.3 Algemeen toegankelijke voorschoolse voorziening voor peuters van twee tot vier jaar

In principe zijn alle kinderen vanaf 2 en 3 jaar welkom binnen de peuteropvang en bestaat er in beginsel geen doelgroepenbeleid. De WKO prikkelt SPL om toch binnen de algemene aanpak gerichte programma's aan te bieden aan kinderen met een meer dan gemiddelde achterstand of kinderen die deze risico's in sterkere mate lopen. Deze aanpak leidt nooit tot een categorale aanpak van sommige risicovolle peuters. SPL blijft een algemene voorziening voor alle peuters, met daarin bijzondere aandacht voor die peuters die het nodig hebben.

De uitvoering van de peuteropvang is een gemeentelijke verantwoordelijkheid. De gemeente bepaalt de omvang van de te verstrekken subsidie. In de gemeentelijke verordening wordt tevens vastgelegd dat ouders een bijdrage betalen voor de peuteropvang. De kinderen van de reguliere groepen bezoeken 2 dagdelen per week de peuteropvang. De kinderen van de VVE-groep doen dit 4 dagdelen per week.

2.4 Stimulatie van peuters in hun brede ontwikkeling

SPL creëert optimale ontwikkelingskansen voor alle kinderen in de leeftijd van 2 tot 4 jaar door het aanbieden van veelzijdige en passende speelmogelijkheden (spelend leren) en op voorschoolse educatie gerichte programma's. Vanuit deze kernopdracht is een drietal kerntaken geformuleerd.

- *Ontwikkelingsstimulering.*

Elke peuteropvang heeft tot taak om de complete en brede ontwikkeling van de peuter te stimuleren. Deze ontwikkelingsstimulering richt zich op zowel de motorische ontwikkeling, als op de sociale, de emotionele, de cognitieve, de creatieve en de taalontwikkeling.

- *Volgen en signaleren.*

Elke peuteropvang heeft tot taak elk kind op een systematische, methodische wijze te volgen in zijn/haar ontwikkeling en welbevinden. De pedagogisch medewerkers zijn in staat om mogelijke belemmerende factoren bij de ontwikkeling en het welbevinden van het kind te signaleren.

- *Vormgeven aan de doorgaande ontwikkelingslijn.*

De peuteropvang is een schakel in de ontwikkelketen rondom het kind en is daardoor een belangrijke partner in de uitvoering van het lokale jeugdbeleid.

De peuteropvang werkt wijk/buurtgericht, is laagdrempelig voor ouders en kinderen en maakt deel uit van een netwerk rondom het kind in de buurt. In deze netwerken worden verbindingen gelegd tussen en liggen belangrijke taken voor jeugdgezondheidszorg,

opvoedingsondersteuning, maatschappelijk werk, welzijnswerk, peuterwerk en onderwijs. Gezamenlijk volgen zij het kind en zijn omgeving om waar nodig tijdig deskundige hulp aan te kunnen bieden.

2.5 Professionele maatschappelijke organisatie voor peuteropvang

SPL heeft zich in de afgelopen decennia ontwikkeld tot een professionele voorziening voor het jonge kind. Ze heeft een heldere maatschappelijke functie en doelstelling die past in het onderwijs- en jeugdbeleid van de gemeente Landgraaf. De peuteropvang die ressorteren onder de stichting zijn dan ook in toenemende mate ontwikkelingsgerichte voorzieningen die het jonge kind voorbereiden op de basisschool.

De pedagogisch medewerkers worden gestimuleerd en in de gelegenheid gesteld om hun pedagogische kennis te onderhouden en te vergroten.

2.6 Voor- en Vroegschoolse Educatie

Om tot een brede en optimale taalontwikkeling en sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen te komen, zijn educatieve methodieken voor de peuteropvang ontwikkeld. In het bijzonder is dat gebeurd in het kader van de Voor- en Vroegschoolse Educatie. Deze methodieken zijn inmiddels voor het overgrote deel ook bewezen effectief. Voorop bij al deze methodieken staat dat kinderen veel plezier hebben in het spelen met elkaar en gestimuleerd worden om zelf hun omgeving te verkennen. Door met elkaar te praten en om telkens nieuwe dingen te leren krijgt vooral de taalontwikkeling een extra impuls. Elke methodiek werkt met herkenbare thema's voor kinderen en heeft o.a. als doelstelling om de kansen op schoolsucces te vergroten. SPL werkt met de VVE methodiek Speelplezier. Deze methodiek sluit aan op de opvoedingsdoelen genoemd in 1.5 en op de visie van SPL zoals beschreven bij 1.6:

- Deze methodiek stimuleert de kinderen in hun ontwikkeling door een dagelijkse, gebalanceerde mix van spelen in grote en kleine groepen.
- Elke dag wordt er een stukje rollenspel voor gespeeld en herhaalt. Rollenspel bevordert *de taal-denk-ontwikkeling* en *de sociaal-emotionele ontwikkeling*. Kinderen leren tijdens dit spel om zich in te leven in een ander. Ook is er ruimte om dit spel na te spelen tijdens de vrijspelmomenten. De afwisseling van demonstratiespel en ontdekkend spelen zorgen voor een extra stimulans in de ontwikkeling.
- Tijdens de begeleide activiteit krijgen de kinderen de mogelijkheid om te exploreren. De pedagogisch medewerkers geven de kinderen hierbij voldoende ruimte en spelen zelf mee waarbij ze het gedrag van de kinderen spiegelen door hetzelfde te doen. Hierdoor voelen de kinderen zich competent en gesterkt in wat ze doen. (*persoonlijke en sociale competentie*)
- De ruimte is ingedeeld in themahoeken, hier mogen de kinderen samen of alleen spelen. De pedagogisch medewerksters gaan hierbij tussen de kinderen zitten en spelen mee, vragen niet "waarom" en proberen het kind niet te sturen in het spel.
- De kinderen leren tijdens alle bovengenoemde activiteiten rekening te houden met elkaar. Tevens leren ze wat wel en wat niet kan binnen de grenzen van de groep en de beschikbare ruimte.

De 3-jarigen doelgroepkinderen bezoeken de VVE-groep vier dagdelen per week, vanuit de gemeente wordt voor deze kinderen gedeeltelijke de ouderbijdrage vergoed. De overige 3-jarige peuters van de VVE-zaal stromen ook **verplicht** door naar de Vve-groep, mits er

plaatsjes vrij zijn. Zij bezoeken de VVE-groep maar voor 2 dagdelen en krijgen zo in verkorte vorm ook de extra spraak-taalstimulering.

2.7 Het op systematische wijze volgen van de ontwikkeling van de peuter

Voor het volgen van kinderen zijn diverse observatie-instrumenten ontwikkeld. Sommige observeren de ontwikkeling en andere richten zich op het opsporen van problemen in het gedrag en/of ontwikkeling. Bovendien zijn er overdrachtsformulieren die gericht zijn op het verstrekken van informatie aan de basisschool. Omdat er op de peuteropvang met een pedagogische methodiek wordt gewerkt, krijgt de spraak/taalontwikkeling van het kind extra aandacht. Om een duidelijk beeld hiervan te krijgen, werken VVE peuteropvang met toetsen. Deze toetsen worden spelenderwijs afgenomen om te zien of er extra aandacht aan taal gegeven moet worden. Indien kinderen laag scoren krijgen ze individuele ondersteuning in een klein groepje (tutoring) Het kind wordt vanaf 3 jaar getoetst. De gegevens van en over een kind gaan met toestemming van de ouder(s)mee naar de basisschool. Dat betekent dat in de basisschool hierop naadloos kan worden aangesloten en de doorgaande lijn kan worden bewaakt. Per leeftijdsgroep kijkt de mentor hoe het kind zich ontwikkelt. Elke observatie wordt door de mentor teruggekoppeld aan de ouders/verzorgers en draagt dit met toestemming van de ouders over aan de basisschool (doorgaande ontwikkeling). Deze observatielijsten kunnen ook dienen als ondersteuning voor hulpverlenende instanties bij signalering opvallend gedrag. Wanneer een pedagogisch medewerker vermoedt dat een kind wordt mishandeld of seksueel misbruikt, wordt er gehandeld volgens de Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld” en wordt in het belang van het kind deskundige hulp ingeschakeld.

De peuteropvanggroepen waar niet met VVE gewerkt wordt, nemen geen toetsen af. Om stichting breed eenzelfde kwaliteit van toetsen te waarborgen wordt er op alle peuteropvanggroepen gewerkt met eenzelfde peuterobservatiesysteem.

2.8 Mentorschap

Ieder kind krijgt binnen Peuterwerk Landgraaf een mentor toegewezen die werkt in de groep van het kind. Deze mentor is het eerste aanspreekpunt voor ouders en volgt het kind in zijn/haar ontwikkeling. De emotionele veiligheid staat hierbij voorop. Als de veiligheid gewaarborgd is kan de ontwikkeling gericht aandacht krijgen. De mentor koppelt de ontwikkeling van het kind na elke observatie terug aan de ouders. Tijdens het intake gesprek wordt kenbaar gemaakt aan ouders/kind wie de mentor van het betreffende kind is. De terugkoppeling door de mentor vindt plaats tijdens het ouder-kindgesprek bij het derde levensjaar en vlak voor het vierde levensjaar bij het verlaten van de peuteropvang en de overdracht naar de Basisschool. Verder is het ten alle tijden mogelijk om op behoefte van ouders of pedagogisch medewerkers een extra gesprek of terugkoppeling te plannen.

2.9 De peuteropvang van SPL en de basisscholen van Movare vormen koppels

Goed onderwijs voor iedereen is een belangrijk uitgangspunt en draagt naast de individuele ontwikkeling van het kind onder andere bij aan de sociale samenhang in de maatschappij. De samenwerking tussen de peuteropvang als voorschoolse voorziening en het basisonderwijs is op dit moment afhankelijk van de visies en missies van de betrokken partijen. Wel wordt steeds duidelijker dat de peuteropvang als voorschoolse voorziening en de basisschool bij elkaar horen. Als peuteropvang en basisschool in het kader van VVE een koppel vormen,

ontstaat de ideale situatie dat de pedagogische methodiek doorgetrokken kan worden vanaf de peuteropvang tot en met groep 2 of groep 3 van de basisschool. Voor de kinderen ontstaat zo een eenduidige aanpak en herkenning van spel en project. Dit biedt het kind de grootste kans op schoolsucces. Een belangrijk bijkomend voordeel is dat men de extra toegekende middelen kan bundelen en efficiënter kan spenderen aan inkoop van materialen, trainingen, enz. Voor- en Vroegschoolse educatie is met name effectief wanneer de voorschoolse voorziening en de basisschool nauw met elkaar samenwerken.

2.10 Zorgvuldige overdracht van peuteropvang naar basisschool.

Peuteropvanggroepen en basisscholen hechten veel waarde aan een gedegen overdracht van de peuter naar de basisschool. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van observatie- en overdrachtsformulieren. Zodoende wordt de voortgang tijdens de jaren bij de peuteropvang op een correct en objectieve wijze vastgelegd en doorgegeven. Dit steeds in samenspraak met de ouders, de formulieren gaan alleen naar de basisschool van hun keuze nadat de ouders toestemming verleend hebben. Naast genoemde formulieren worden, indien noodzakelijk, alle andere op de peuter betrekking hebbende zaken vastgelegd in het peuterdossier. Ook dit wordt regelmatig (1x per jaar, of indien noodzakelijk vaker) met de ouders besproken, om te informeren maar ook om samen met ouders te zoeken naar antwoorden op soms lastige vragen.

2.11 Veiligheid en gezondheid

Met betrekking tot de veiligheid en gezondheid van kinderen handelt Peuterwerk Landgraaf volgens de wettelijke meldplicht en het preventief jeugdbeleid. Medewerkers worden ondersteund door een zorgcoördinator die SPL breed wordt ingezet. De zorgcoördinator onderhoudt tevens de contacten met ketenpartners zoals JGZ, CJG, maatschappelijk werk etc. Met ingang van de wet IKK heeft SPL een actueel beleid Veiligheid en Gezondheid opgesteld waarin risico's onderkend worden en maatregelen om risico's te voorkomen worden genomen. Het beleid en de daarbij behorende plan van aanpak wordt samen met de pedagogisch medewerkers ontwikkeld en actueel gehouden door periodieke evaluaties en na gebeurtenissen die daartoe aanleiding geven (b.v.: verbouwing, ongeval, nieuwe inzichten, etc.)

Om verdere veiligheid van de kinderen zo optimaal te waarborgen worden er binnen de locaties van SPL de volgende stappen ondernomen:

- De pedagogisch medewerker is tijdelijk mede verantwoordelijk voor het welzijn van de kinderen. Dit is vanaf het moment dat de ouder/verzorger de peuteropvang betreedt tot het moment dat de ouder/verzorger de peuteropvang verlaat.
- Tijdens activiteiten buiten de peuteropvang waarbij de ouder/verzorger aanwezig is, is de ouder/verzorger verantwoordelijk voor de kinderen.
- De kinderen mogen alleen worden opgehaald door een ouder/verzorger. Indien dit niet kan en er iemand anders het kind komt ophalen, dient de ouder/verzorger dit vooraf aan de pedagogisch medewerker door te geven. Deze maakt hiervan een aantekening in het logboek.
- Indien een kind niet mag worden meegegeven aan een van de ouders/verzorgers, dient dit schriftelijk te worden vastgelegd. De locatiemanager is hiervan op de hoogte. De veiligheid van de kinderen en de pedagogisch medewerkers staat hierbij echter altijd voorop.

- In geval van calamiteiten kunnen de pedagogisch medewerkers direct een beroep doen op de achterwacht van het Centraal Bureau van SPL..
- Alle n.a.w. gegevens liggen tijdens de openingsuren op een duidelijk zichtbare plek.
- Alle direct noodzakelijke telefoonnummers hangen op een duidelijk zichtbare plek.
- Er wordt een jaarlijkse de risicomonitor gezondheid en veiligheid ingevuld met de daarbij behorende actielijst. Dit wordt gerapporteerd aan de GGD.
- De GGD inspecteert de locaties van SPL. Deze inspecties zijn meestal onaangekondigd. De locatie informeert op dat moment de locatiemanager, in overleg wordt bekeken of de locatiemanager ter ondersteuning op locatie gewenst wordt. Voor alle andere soorten onaangekondigd bezoek, denk hierbij aan politie, pers, arbeidsinspectie, belastingen etc., wordt pas toegang verschaft op het moment dat de locatiemanager op locatie aanwezig is.
- In de pedagogische werkplannen staat beschreven wanneer en op welke wijze de kinderen de ruimte van de peuteropvang verlaten.

2.12 Opleiding

Aangezien Peuterwerk Landgraaf veel waarde hecht aan het ontwikkelen, kennisverbreding en permanente educatie van haar personeel, wordt er jaarlijks een opleidingsplan opgesteld. Medewerkers kunnen tijdens hun functioneringsgesprek aangeven welke opleidingen zij willen volgen op het gebied van pedagogiek en dienstverlening. Hierbij valt te denken aan: training interactievaardigheden, autisme, ADHD, VVE, kinder EHBO, congressen en workshops over peuteropvang. Afhankelijk van de wettelijke wijzigingen worden opleidingen in het opleidingsplan meegenomen. Permanente educatie voor onze medewerkers is dan ook een must.

Peuterwerk Landgraaf is een erkend Leerbedrijf voor de opleiding pedagogisch medewerker niveau 3 en 4 en voor de opleiding Helpende Welzijn niveau 2. Deze erkenning wordt elke vier jaar getoetst en geregistreerd door en bij Stichting voor Bedrijfsleven en Beroepsonderwijs (SBB). Alle voorzieningen worden ondersteund door stagiaires van de opleiding Pedagogisch Werker en sommige locatie door Helpende Welzijn.

2.13 Vierogenprincipe

Vanaf december 2013 is het vierogenprincipe verplicht voor alle peuteropvanggroepen. Dit betekent dat altijd een volwassene moet kunnen meekijken of meeluisteren met een beroepskracht. Bij de peuteropvang zijn altijd 2 beroepskrachten aanwezig, al dan niet ondersteund door stagiaires en/of vrijwilligers. Bovendien zijn de peuteropvanglocaties allen gehuisvest in een basisschool, waardoor het vierogenprincipe ook gewaarborgd wordt. Van medewerkers en ouders wordt een open aanspreekcultuur verwacht. Zo wordt het Vierogenprincipe en het belang van de daarbij behorende aanspreekcultuur 1 keer per kwartaal besproken in het teamoverleg. Ouders kunnen op elk moment van de dag contact opnemen met de locatiemanager als zij ongewenst gedrag signaleren op een van de peuteropvanggroepen.

2.14 Ouderparticipatie

Om de ontwikkeling van kinderen zo goed mogelijk te volgen en te stimuleren is een goede afstemming en samenwerking met de ouders/verzorgers nodig. Hierbij hanteert Stichting Peuterwerk de volgende uitgangspunten:

1. Ouders/verzorgers zijn en blijven hoofdverantwoordelijke voor de opvoeding van hun kinderen.
2. Samenwerking tussen pedagogisch medewerkers en ouders is een voorwaarde voor de kwalitatieve opvang van het kind, waarbij goede afstemming de basis vormt voor een veilige relatie met de kinderen.
3. In hun contacten met de ouders/verzorgers respecteren de pedagogisch medewerkers de privacy en gaan zorgvuldig om met vertrouwelijke informatie (formulieren worden in een gesloten kast bewaard)
4. Gelijkwaardigheid, respect en vertrouwen zijn basisnormen.
5. Ouders/verzorgers worden goed geïnformeerd over hun kind en de werkwijze van SPL doormiddel van ouder gesprekken, het peutervolgsysteem, de pedagogische werkplannen, het ouderinformatieblad en ouderinformatieavonden.

Elke locatie van SPL heeft een eigen oudercommissie ingesteld.

Deze commissie behartigt de belangen van de ouders, heeft minimaal 4x per jaar overleg met de pedagogisch medewerksters en organiseert (mede) informele activiteiten.

Twee keer per jaar vindt er een centraal overleg plaats tussen de directie en de voorzitters van de oudercommissies van

SPL. Om de ouderbetrokkenheid en de doorgaande lijn van de Voor- en Vroegschoolse Educatie bij peuteropvang te stimuleren wordt van ouders verwacht dat zij op jaarbasis aan een drietal activiteiten bij de peuteropvang deelnemen. De oudercommissie is aangesloten de stichting Geschillencommissie Kinderopvang en Peuteropvanggroepen.

Deel 3 Externe contacten met betrekking tot het pedagogisch beleid

De zorg blijft niet beperkt tot peuteropvang, ook externe samenwerking is nodig. Soms wordt een advies gevraagd aan een externe deskundige of organisatie, soms leidt dit tot begeleiding van ouders en of peuters door derden. Om de ontwikkeling van de jonge kinderen goed te kunnen volgen en te bevorderen worden jaarlijks of zo vaak als nodig observatieformulieren (VVE) ingevuld (zie 2.7). Deze observaties worden aan ouders terug gekoppeld en dienen niet alleen voor een goede overdracht van het kind naar de basisschool (doorgaande ontwikkelingslijn). Deze observatieformulieren worden ook ingezet als ondersteuning voor hulpverlenende instanties bij signalering opvallend gedrag. Bij het signaleren van kindermishandeling of huiselijk geweld, treedt de Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk geweld in werking. Voor een goede begeleiding voor kinderen met opvallend gedrag wordt nauw samengewerkt met Bureau Jeugdzorg, Jeugd en Gezin Parkstad, maatschappelijk werk, etc. Tevens begeleidt de zorgcoördinator de pedagogisch medewerkers bij het signaleren en het melden van zorgkinderen.

Als leidsters vaststellen dat er iets is dat een optimale ontwikkeling van het kind in de weg staat, kunnen de pedagogisch medewerkers, samen met de ouders de volgende organisaties inschakelen

3.1 Logopedie

De peuteropvang zet logopedie in als instrument en toetst/screent conform de bewezen instrumenten.

Stichting Peuteropvang Landgraaf maakt gebruik van gecertificeerde en geregistreerde logopedistes die de peuters waarbij een vermoeden bestaat dat hun taalontwikkeling stagneert screenen. Deze logopedische screening vindt plaats in overleg en met toestemming van de ouder/verzorger. Het screenen is naast het taalinstrument ook geschikt om langs een vrij 'onschuldige' weg te kijken naar de andere ontwikkelingsgebieden. Indien een peuter op de taal onderzocht wordt blijkt dit vaak een goede ingang te zijn om met ouders in gesprek te komen over eventuele achterstanden op een van de andere ontwikkelingsgebieden. Logopedie is ook aanwezig in het basisonderwijs. Daarmee is een doorgaande lijn verzekerd.

3.2 Jeugd en Gezin Parkstad Limburg

Bij Jeugd en Gezin Parkstad Limburg zijn alle partijen vertegenwoordigd die iets van doen hebben met jeugd en gezin, zoals het consultatiebureau, de GGD, het Algemeen Maatschappelijk Werk, Bureau Jeugdzorg en Movare.

Jeugd en Gezin Parkstad Limburg geeft niet alleen informatie aan ouders, maar ook aan professionele medewerkers en vrijwilligers die werken met jeugdigen en gezinnen.

De pedagogisch medewerkers van de peuteropvang kunnen hier ook terecht met vragen rondom opvoeden en opgroeien.

3.3 Jeugdgezondheidszorg

Indien zich ontwikkelingen voordoen, waarbij de zorg voor het kind of en/de thuis situatie extra aandacht behoeft, vindt er samenwerking plaats tussen de wijkverpleegkundige en de pedagogisch medewerker. Of het kind wordt toegeleid naar de Jeugdgezondheidszorg of de verpleegkundige bezoekt de peuteropvang op een inloopochtend. Ouders worden altijd over alles geïnformeerd.

De wijkverpleegkundige zal, bij bezoek aan huis of consultatiebureau, ouders informeren over de noodzaak van peuteropvang.

3.4 Audiologisch centrum

Bij problemen met het gehoor en spraak/taal kunnen de pedagogisch medewerkers de ouders informatie geven over het Audiologisch Centrum. Het Audiologisch Centrum is gespecialiseerd in onderzoek, advies en begeleiding van volwassenen en kinderen.

3.5 GGD

De GGD voert de jaarlijkse inspecties met betrekking tot kwaliteit en huisvesting en adviseert hierin. De peuteropvang kan informatie inwinnen met betrekking tot infectie ziektes. De inspectie onderwijs ziet toe op de educatieve kwaliteit van het VVE-aanbod.

3.6 Bibliotheek

Er vindt samenwerking plaats in de vorm van het lenen van themakisten, passend bij taalstimuleringsprogramma's die op de peuteropvang uitgevoerd worden.

Ook worden er gezamenlijke activiteiten uitgevoerd zoals Kinderboekenweek, en het Voorleesontbijt.

3.7 Opleidingen

SPL biedt haar pedagogisch medewerkers een doorlopend pakket van bij- en nascholing aan om de deskundigheid van het pedagogisch medewerkers te bevorderen en te actualiseren. Te denken valt hier bij aan cursussen die betrekking hebben op de taalontwikkeling van het jonge kind, BHV, trainingen, congressen en deskundigheidsbevordering. Eventuele wijzigingen in de wet worden aan het opleidingsplan toegevoegd